

VIRKELIGHEDENS PROBLEMER

respekterer ikke faggrænser

Om forfatteren

Poul Toft Frederiksen er programchef for forskning hos Poul Due Jensen Fonden

Forskningen, som beskrives i temaet, er finansieret af Poul Due Jensens Fond og er en del af projektet: *Lake Stewardship (Monitoring af Ormstrup Sø 2020-2023)*, hvor flere danske universiteter indgår.

Intet økosystem på planeten er uberørt af menneskelig aktivitet. Og selv om vi skulle beslutte os for at "fred" områder, kan vi ikke regne med, at naturen finder tilbage til en sund tilstand af sig selv. Dertil er påvirkningerne fra tidligere indgreb og fremtidige klimaforandringer for voldsomme. Vi bliver nødt til at acceptere, at naturen nu er vores ansvar. Vi er ikke længere en del af naturen, vi er, med et gammeldags og lidt knirkende ord, naturens forvaltere. En forvalter laver ikke quick fixes – en forvalter har en opgave, der i princippet er uden udløbsdato.

Med det in mente kan man blive mere trist end overrasket, når man kommer forbi en sø, der ligner en gigantisk grydefuld ærtesuppe. Den er rent ud sagt klam. Vi kender årsagen, masser af næringsstoffer. De vigtige er kvælstof og fosfor. Kvælstof er en i praksis ubegrænset ressource og kan i bedste fald tilbagedannes til inert atmosfærisk

kvælstof. Anderledes med fosfor. Det er en begrænset ressource, og hvis det ikke skylles ud og laver ballade i å- og havmiljø, så bliver det i søen.

En enkelt sø – mange spørgsmål

I et stort, tværfagligt projekt centreret om Ormstrup Sø i Midtjylland, stiller vi overordnet det enkle spørgsmål: Kan vi genskabe en klar sø fuld af biodiversitet ved at fjerne fosfor og bringe det hen, hvor det gør gavn, ud på markerne?

Enkle spørgsmål er aldrig enkle ret længe, når først de kloge forskere tager fat. Vi har derfor arbejdet med spørgsmål som:

- Hvad vil det sige at genskabe en sø? Hvordan så den ud før i tiden?
- Hvordan har søen det egentlig? Hvordan er fysikken, kemien, biologien og økologien i dag – og hvor vil vi have den hen?
- Kan vi bygge en model af en sø

– en digital tvilling – som er så præcis, at vi kan bruge den til at "forvalte" søen?

- Hvordan skal vi få fosfor væk fra søen, og hvordan kan det anvendes?
- Og ikke mindst, det spørgsmål alle frygter – hvad koster det?

Vi skal bruge mange forskellige naturvidenskabelige discipliner for at få fyldestgørende svar på alle disse spørgsmål, og vi skal supplere med IT- og ingeniørkunst. Endelig skal vi lave samfundsøkonomiske analyser af vores handlinger, for til syvende og sidst skal nogen – vi – til lommeerne for at investere i en sundere natur, og det skal gøres klogt. For virkelighedens problemer respekterer ikke faggrænser.

De tre følgende temaartikler i dette nummer har alle udgangspunkt i projektet i Ormstrup sø. I kommenterne vil vi følge op med nye artikler, efterhånden som projektet og vores viden udvikler sig. ■